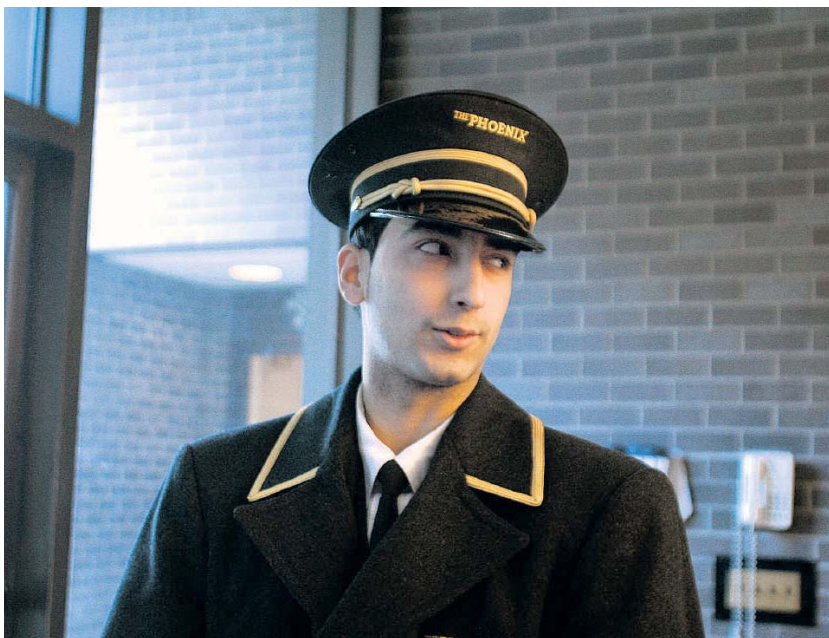

George Lampon (24), doorman van gebouw The Phoenix, 160 East 65th Street, 180 appartementen

„In de zeven jaar dat ik nu doorman ben heb ik zoveel gezien. Ik weet hoe de bewoners heten, wat voor werk ze hebben, hoe het met hun familie gaat. En ik weet van die dame die 100 procent zeker een escortmeisje is en van die ene advocaat van 27 die helemaal The Man is en het niet langer dan twee dagen met één vriendin volhoudt. Hij neemt telkens een andere meer naar huis. Eén keer ben ik zelfs terechtgekomen in een pornofilm. Een limousine reed voor en zoals altijd deed ik de deur open. Er kwamen allerlei mannen met draaiende camera's uit, samen met één meisje en een pooier. Toen wist ik het wel. Van mij mogen ze alleen weten dat ik in The Bronx woon en een zoon heb. Ik wil niet dat ze meer weten, het moet „hi and bye" blijven. Dat ze rijker zijn dan ik, ach. Ik word er beter van. Mijn hele huis staat vol met spullen die ik van ze heb gekregen. Laatst nog een nieuwe zwarte leren bank. Of een antieke kast voor in de slaapkamer en een matras van Macy's. Die dame vond 'm toch niet zo lekker slapen."

New Yorkse deurmannen Ze weten alles van je Maar zelf zijn ze raadsels

In New York werken 25.000 'deurmannen', doormen op zijn Engels. Ze houden de deur open en nemen pakketjes aan, maar vooral verzamelen ze verhalen over de bewoners. Doormen zijn de oren en ogen van de stad, schrijft **Freek Staps**

hoogleraar Sociologie Peter Bearman van de prestigieuze Columbia University om onderzoek te doen naar het werk en de macht van de doorman. Bearman schreef er een boek over dat in heel de stad is uitverkocht. Howard kent The Carteret van kinds af aan. Dit pand op Manhattan heeft deze naam nog uit de tijd dat het een hotel was. In de jaren '60 besloot de eigenaar dat het gebouw als appartementencomplex meer zou opbrengen. Howards vader werd toezichthouder en woonde met zijn vrouw en drie zoons in het driekamerappartement dat speciaal hiervoor op het dakterras werd gebouwd.

KERKHOFDIENST

Toen hij zeventien was, begon Howard de *graveyard-shift* te draaien, de kerkhofdienst. Elf uur 's avonds beginnen, 's ochtends om zeven uur naar huis. Hij houdt van lezen, onthult hij na doorvragen, toch viel hij elke nacht in slaap. Hij studeerde kunstgeschiedenis, maar baantjes in een museum en bij een uitgever hield hij niet lang vol. Howard wilde meer tijd om urenlang niets te doen, verhalen te horen en makkelijk geld verdienen. „Ik hoef voor dit werk geen raketwetenschapper te zijn."

Howards domein, de lobby, glimt van het marmer en nepgoud. Maar luxe is het niet echt hier. Doormen zijn hier niet verplicht een lange jas, een pet en witte handschoenen te dragen. De appartementen in dit gebouw beslaan een kamer, een badkamer en een eempersoons keukentje op samen nauwelijks achttien vierkante meter. Echt vermogenden wonen elders op Manhattan. Maar welke doorman je ook spreekt, overal zijn de ingrediënten hetzelfde. Drugs, prostitutie, vreemdgaan – en dikke foaien in ruil voor makkelijk werk: zien en zwijgen.

In de meest klassieke taak van

de doorman heeft Howard zelden zin: de deur open en dicht doen. „Dan moet ik helemaal vanachter deze balie vandaan komen", legt hij uit alsof de drie meter onoverkomelijk zijn. „Ze zijn veel sneller bij de deur dan ik."

1000 DOORMEN ONDERZOCHT

De onderzoekers die *Doormen* schreven hebben een kleine duizend van Howards collega's ondervraagd over wat ze eigenlijk doen. Negentig procent van het werk is het groeten van bezoekers en naar boven bellen om ze aan te kondigen. Ook nemen ze de hele dag door pakjes in ontvangst. Anderen houden de lobby schoon, brengen eens iets naar boven, scheppen sneeuw als dat nodig is, lopen naar buiten om een taxi aan te houden en parkeren soms zelfs de auto van bewoners.

Dat gaat Howard allemaal te

Niks te danken, geef maar een oudejaarsfootje

ver. Als iemand van de Chinese wasserette aan de overkant van de straat de schone was komt bezorgen, wil hij die nog wel in ontvangst nemen. Maar de huurders moeten deze eerst zelf maar afleveren.

Dan komt gangmaker Laurie langs. Haar man sloft voor haar uit. Hij is vuilnisman, draaide een nachtdienst tot vier uur en moet nu om tien uur 's ochtends weer beginnen.

„Veel plezier", roept Laurie. „Ik zal het proberen", bromt hij.

Howard glimlacht. Dit is zijn privé-theater. Sommige van de huurders zijn vrienden geworden, zoals Laurie. Het echtpraat vroeg hem eens mee te gaan naar een stripclub. Dat wees hij maar af. „Ik

Graig Collins (40), doorman van 315 East 68th Street, New York, 289 appartementen

„Ik zie de bewoners hier als familie, zij mij als bediende. Een interessante dynamiek. Er is een dunne lijn tussen vriendschap en simpelweg in dienst zijn. Als zij iets vragen, moet ik het toch voor ze doen. Als ze zeggen dat een ex niet meer welkom

is, moet ik haar wel tegenhouden. Ook al was dat een vriendin van me geworden. Het voelt wel goed, dat ik zoveel van de bewoners hoor, maar ik kan er niets mee en ik wil me er ook niet aan storen. Als het bedrijf waarvoor je werkt rijk is, wil dat niet zeggen dat jij ook rijk moet zijn. Mijn bedrijf is toevallig érg rijk en beroemd – de schrijver Arthur Miller woonde hier ook – maar hun monetaire status verandert die van mij echt niet. Hoe aardig ik ook voor ze ben."

snap die clubs niet. Je moet betalen voor iets dat ik hierboven ook kan doen."

Hoogleraar Bearman is geïntrigeerd door die relatie. Volgens hem gaat de relatie tussen doorman en bewoner ver voorbij een normale werkelijkheid. Allemaal te verklaren aan de hand van het Matthew-effect; deze sociologische theorie stelt, vertaalt naar de doorman, dat hoe beter de doorman zijn bewoners behandelt, des te beter hij zichzelf daarover voelt. De eigenwaarde van de doorman is gebaseerd op het podium waarop hij de bewoners plaatst.

Dat zou verklaren waarom de met hoeden, lange jassen en witte handschoenen uitgeruste doormen in de luxe buurten rondom Central Park een wereldwijde reputatie van onaantastbaarheid hebben, terwijl Howard in spijkerbroek vertelt over zijn vrienden die hem niet begrijpen. Hij heeft toch een opleiding? Waarom dan een baan 'met zo'n lage status als deze'?

GEWILDE BAAN

Wat zijn vrienden vergeten is hoe goed hij het voor elkaar heeft. Zijn basisloon, nog zonder de duizenden dollars fooi, bedraagt 40.000 dollar per jaar (34.000 euro) voor een werkweek van vijf dagen van elk acht uur – inclusief een uur lunchpauze die Howard vooral slapend doorbrengt.

Daarom is deze baan een van de meest gewilde van de stad. Howard hoort niet bij het kwart bewoners van de stad die onder de armoedegrens moet leven. Hij hoeft niet zoals de Mexicanen door de vrieskou over straat te rennen om eten te bezorgen. Hij hoeft niet zoals de Aziatische meisjes twaalf uur per dag nagels te lakken. En in een taxi rijdt hij alleen op de achterbank.

Omdat hij nooit écht moe is, vindt hij altijd energie voor een glimlach en een aardig woord. De Talloze complexen beleggen de-

Howard Rosen, doorman van The Carteret, 262 appartementen, 23rd West Street.

Howard ziet het allemaal. Hij weet dat de man die de Korea Daily leest verdacht vaak pakketjes ontvangt om de inhoud daarna weer te verkopen. En hij wist maar al te goed dat een van de appartementen opeens een scheidingwand midden in de

enige kamer had, goed voor verdubbeling van de prijs. Een man had Howard niet lang daarvoor nog vijf briefjes van twintig dollar gegeven. „Mijn vriendin die boven woont is actrice", gaf hij als verklaring. „Ze krijgt vast vaak vrienden op bezoek." Howard belde elke keer netjes naar boven om ze aan te kondigen.

Foto's Claudia van Rouendal

ze weken ziet hij dat terug in zijn portemonnee. Want ook al is zijn inkomen relatief goed en verdient hij nog een paar honderd dollar per maand bij met het spelen van backgammon op internet, de eindejaarsbonus van de bewoners is waar het de doormen om gaat. Weken van tevoren proberen New Yorkers bij elkaar uit te vinden wat te geven. Om daarna opnieuw vast te stellen dat vijftig dollar toch wel het minste is waarmee je wegkomt. En elk pand heeft ten minste vier doormen.

Tallose complexen beleggen de-

ze weken vergaderingen om op hetzelfde bedrag uit te komen. Maar, zo stelt Bearman vast, er zijn er altijd een paar die stiekem extra geven. Want alleen dan ben je gegarandeerd van de beste service. Het is allemaal niet zonder reden. Want mensen als Howard vergeten niet snel. Zo weet nog Howard precies van wie hij jaren geleden die witte sportsokken cadeau kreeg.

Peter Bearman: *Doormen, The University of Chicago Press, 2005. 288 pagina's. 25 euro.*

Fred Celje (31), 252 7th Avenue, 352 appartementen

„Echt waar is deze baan niet. 's Nachts kan je nog bijslapen ook. Maar soms is het wel stresser hoor. Als ik een uur buiten moet staan om taxi's aan te houden en het is koud. Dan wel."